

Jaarverslag 2023

Totaalbeheer 4677 ha

Landbouwgrond

Bos, natuur, parken

Met onze medewerkers, ondernemers
en vrijwilligers beheren we de
landschapselementen waaronder:

Km

215 bosranden

73 lanen en wegbeplanting

44 houtwallen

17 heggen

86 paden

Stuks

900 knotwilgen

83 poelen

2859

61%

1818

39%

X

GROND

circa 70
vrijwilligers

GEBOUWEN

Totaal 83 gebouwen

gebouwen als
onderneming

(agrarisch/horeca/recreatie/
zorg/eigen bedrijfsgebouw)

reguliere bewoning

We dragen zorg voor meer dan 80 (veelal)
monumentale gebouwen waaronder:

48 verhuurde woningen/boerderijen

26 volledige pachtboerderijen

2 landhuizen

1 molen

RECREATIE

We faciliteren en/of beheren
daarnaast ook ca:

Km

200 wandelpaden,-routes

57 Verhalenfietsroute

40 mountainbikepaden

15 ruiterspaden

Stuks

2 natuurkampeerterreinen

39

48%

43

52%

20 medewerkers

1818
ha Bos, natuur
en parken

ruim 400
km recreatieve
routes

2 natuur-
kampeer-
terreinen

Dagelijks beheer in getallen

IJssellandschap beheert 4.677 ha

Het jaar 2023

Basisinformatie Stichting IJssellandschap

Doelstelling en beleid

Beheer

Ontwikkelingen

Communicatie en meer

Financiën

Inhoud

Het jaar 2023 4

Basisinformatie
Stichting
IJssellandschap 6

Doelstelling en beleid 8

Beheer 11

Ontwikkelingen 18

Communicatie en meer 22

Financiën 25

← Home

← Inhoud

Het jaar 2023

Met trots presenteren we ons jaarverslag van 2023. Een jaarverslag in een nieuw jasje. Vanuit de visualisatie kun je doorklikken naar een samenvatting van de belangrijkste activiteiten en projecten. Er is ook een uitgebreidere versie van dit jaarverslag.

Bekijk dit verslag

Een jaar met onder andere:

- Een aantal nieuwe ondernemers:
 - » Emma en Olivier Schutzelaars startten op 1 januari 2023 met de biologisch dynamische Boer 'n Buffel Keizersrande.
 - » Er is een nieuwe maatschappelijk ondernemer op De Zoogenbrink en
 - » Werk- en leerbedrijf KonnecteD nam Zorgkwekerij 't Nieuwe Veld over. Van harte welkom en succes!
- De start van ons Versnellingsprogramma Verduurzaming Panden. Energiebesparing is de beste manier om CO2 te besparen en de klimaatcrisis te vertragen;
- Een nieuwe recreatiezone Keizersrande om de toegenomen recreatie langs de IJssel beter te geleiden en de natuur te beschermen. Ook is het toezicht uitgebreid met 0,5 FTE;
- Helaas (opnieuw) relatief veel beuken en fijnsparren die gekapt moesten worden. Door de toegenomen droogte sterven ze af. Nieuwe klimaatbestendige bomen zijn er voor in de plaats geplant;
- De officiële start van de Personeelsvertegenwoordiging. Samen met de directie is er gewerkt aan een nieuw functiehuis met loongebouw;
- Vele mooie ontwikkelingen/projecten.

Natuurlijk hebben we in 2023 vooral ook ons dagelijkse werk weer uitgevoerd: het met vakmanschap en kwaliteit beheren en onderhouden van ruim 4600 ha grond en 83 gebouwen. Continue kunnen mensen daarbij genieten van (de verhalen van) het landschap: 'live' en via onze verhalen op de digitale kanalen.

Bekijk de ontwikkelingen

Basisinformatie Stichting Ijssellandschap

[← Home](#)[← Inhoud](#)

Ijssellandschap is de verzamelnaam van de volgende entiteiten die allen statutair zetel houden in Deventer en kantoor houden op Havezate De Haere, Haereweg 4, 8121 PJ Olst:

1. Stichting Ijssellandschap: KvK nummer 41244662, RSIN nummer 005727492
2. Stichting Monumenten Ijssellandschap: KvK nummer 8078229, RSIN nummer 807100250
3. Ijssellandschap B.V.: KvK nummer 76139611, RSIN nummer 860521333

[Lees hier meer over Stichting Ijssellandschap](#)

In 2023 werden de statuten van Stichting Ijssellandschap en Stichting Monumenten Ijssellandschap gewijzigd. Wijzigingen hingen samen met recent gewijzigde wetgeving rondom bestuur en toezicht en modernisering van de formulering van de doelstelling.

Ijssellandschap wordt bestuurd door een bestuur bestaande uit 5 leden. De werkorganisatie van Ijssellandschap bestond in 2023 uit 20 medewerkers in dienst (gemiddeld 16,9 FTE). Zij werken vanuit het kantoor in Havezate De Haere in Olst en vanuit

de werkplaats aan de Raalterweg in Schalkhaar aan het dagelijks onderhoud van gebouwen, bossen en natuurgebieden. In 2023 kwamen er drie nieuwe collega's. Deels vervanging, deels uitbreiding. Medewerkers en directie worden beloond conform de CAO bos en natuurbeheer – ondernemersdeel Bosbouw. Het bestuur is onbezoldigd behoudens een vacatievergoeding.

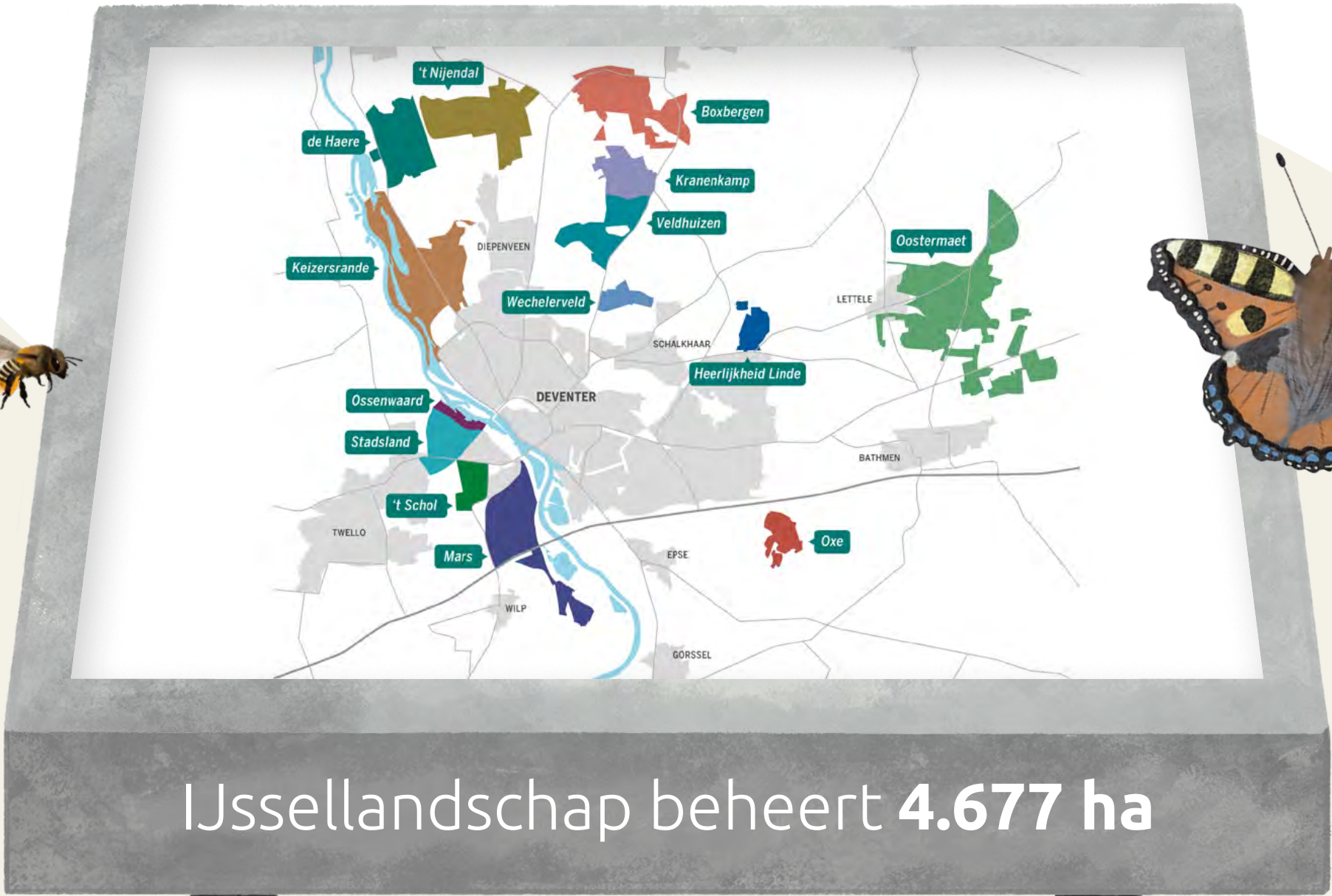
De Raad van Advies geeft gevraagd en ongevraagd advies aan bestuur, directie en werkorganisatie.

Basisinformatie Stichting Ijssellandschap

Kengetallen

- ← Home
- ← Inhoud

Grond in eigendom

	2023	2022
Cultuurgrond	2.509 +0,52%	2.492
Natuurgrond en overige	1.643 +0,06%	1.642
Totaal ha grond	4.152 +0,34%	4.134

Gebouwen in eigendom

	2023	2022
Verpachte boerderijen	25	25
Verhuurde woningen/boerderijen	48	48
Niet verhuurde/verpachte objecten	2	2
Bedrijfsgebouwen	2	2
Totaal aantal gebouwen	77	77

Werkorganisatie

	2023	2022
Gemiddeld aantal medewerkers (FTE)	16,9	16,3

Doelstelling en beleid

Missie Toegewijd en Toekomstgericht

IJssellandschap en haar rechtsvoorganger 'de Verenigde Gestichten' beheert, beschermt en ontwikkelt sinds 1267 land, landgoederen, boerderijen en huizen rondom Deventer. Dit doen we voor plant, dier en mens. Ons verleden is tevens de inspiratiebron voor de toekomst, waarin we ruimte creëren voor innovatie, gericht op natuur, duurzame landbouw, ondernemerschap en recreatie.

Doelstellingen

IJssellandschap werkte ook in 2023 Toegewijd en Toekomstgericht aan beheer en ontwikkeling van haar eigendommen gericht op een natuurrijk cultuurlandschap waar het goed ondernemen is. De visie LandGoed 2019-2024 ([lees hier de volledige tekst](#)) is onze leidraad met als speerpunten regionale vitaliteit, kringlooplandbouw en energie en klimaat.

Regionale vitaliteit

Zowel in Gelderland als Overijssel is IJssellandschap betrokken bij het PPLG (Provinciaal Programma Landelijk Gebied), de provinciale uitwerking van het NPLG. In Salland hebben wij zitting aan de bestuurlijke gebiedstafel.

IJssellandschap was ook in 2023 voorzitter van de Salland Deal, een netwerk van samenwerkende partijen (overheden op ambtelijk niveau en maatschappelijk partners) die concreet met elkaar samenwerken aan versterking van bodem, water, natuur en landbouw in het landelijk gebied. Een van de initiatieven van de Salland Deal waar IJssellandschap actief aan werkt is Salland Loont.

Zet de Beweging In – IJssellandschap symposium
Juist nu is het belangrijk om in beweging te zijn, om stappen te blijven zetten om het landelijk gebied te versterken voor de lange termijn. Hoe maken we

de grote opgaven behapbaar? Hoe bewegen we gezamenlijk in de goede richting? Het symposium Zet de Beweging in, werd op donderdag 6 juli 2023 door IJssellandschap georganiseerd bij [Boer 'n Buffel Keizersrande](#).

[Bekijk hier de samenvatting en aftermovie](#)

Doelstelling en beleid

Kringloop landbouw

Door het uitblijven van nieuw landbouwbeleid en de discussie over de oplossingen van het stikstofvraagstuk, zijn de stappen die we kunnen zetten naar meer kringlooplandbouw relatief klein.

Het versneld afbouwen van de derogatie door de overheid in opdracht van de EU zorgt er wel voor dat in 2023 veel melkveehouders stappen hebben gezet om meer grondgebonden te worden. De roep om meer grond is groot. De grondprijzen zijn sterk gestegen dit jaar.

Energie en klimaat

Na het droge jaar 2022 was 2023 het natste en warmste jaar sinds het begin van de metingen. Het effect van deze opeenvolgende extremen is goed merkbaar in onze bossen, waar verzwakte bomen simpelweg omvallen door een oververzadigde bodem.

Op [landgoed de Oostermaat](#) namen we in 2023 met onze buurgrondeigenaren concrete maatregelen om meer water vast te houden. Hier wordt in 2024 verder aan gewerkt.

Het voorkomen van klimaatverandering is niet meer reëel, maar het verminderen van de impact wel. In juni 2023 startte onze nieuwe projectleider Verduurzaming Panden om de komende 8 jaar de verduurzaming van onze panden te versnellen.

[Bekijk hier het gebiedswaterplan Oostermaat](#)

Beheer

Grond

Eigendom van IJssellandschap 4.152 ha, waarvan 2.509 ha cultuurgrond (=landbouwgrond).

Landbouwgrond

De vraag naar landbouwgrond is onverminderd hoog. De agrarische grondprijs is inmiddels gestegen tot over de 80.000 euro/ha. De pachtprijs voor ons oostelijk veehouderijgebied is per 1 juli 2023 met 19% verhoogd (regionorm 666 euro / ha).

In 2023 heeft IJssellandschap deelgenomen in de kavelruil Deventer, deelplan Loo-Zuidloo-Bathmen. Verworven werd bijna 21 ha, waarvan 0,42 ha natuur. Ingebracht zijn ca. 6 ha waarvan 0,38 ha natuur.

Ten behoeve van de ontwikkeling naar een natuurinclusieve kringlooplandbouw ondersteunde IJssellandschap haar pachters met:

- Pachtkorting t.b.v. bloemrijke akkerranden en ruigteranden: 37 bedrijven;
- Regeling Duurzame Zuivel: 6 bedrijven;
- Demoveld aan de Nieuwe Deventerweg te Haarle ter grootte van 4 ha. Het demoveld is wederom in samenwerking met LTO Salland;
- Aan twee pachters geven wij korting op de pachtprijs van 10% wegens het niet gebruiken van glyfosaat. Het betreft hier geliberaliseerde pachtovereenkomsten.

Landschapselementen

Veel van onze landbouwgronden worden omlijst door landschapselementen, heggen, hagen, singels en houtwallen, poelen. Het beheer van de landschapselementen rond Boxbergen, Weseperveld, Beernink, Voorhorst en Wesselink was in 2023 aan de beurt voor groot onderhoud. Ook onze vrijwilligers hebben zich hiervoor ingezet.

Duizendknoop

In samenwerking met een van onze pachters is er een pilot gestart om de sterk woekerende Japanse duizendknoop te bestrijden met varkens van www.buitengewonevarkens.nl. De plant is lastig te bestrijden, de klus is nog niet geklaard. In 2024 zet de pachter zelfstandig de bestrijding met varkens door.

[Lees hier meer over de Duizendknoop](#)

Beheer

Bossen

Het bosbeheer is uitgevoerd conform het [bosbeheerplan](#). In 2023 is de houtoogst van werkblok 2 ('de landgoederen langs de IJssel') voortgezet vanuit 2022. Omdat de oude parkbossen te lijden hebben onder hitte, droogte en de impact van verzuring (stikstof), is nu terughoudender geblest. Dat leidt tot een relatief kleine houtoogst van 255 m3.

In 2023 stond werkblok 3 centraal: de bossen van Boxbergen, Weseperveld, Beernink, Voorhorst en Wesselink. 1.764 m3. Uitvoering is als geheel door de regen fors vertraagd. Vervolg in 2024.

De enorme hoeveelheid neerslag in de herfst had een grote impact op het bosbeheer in 2023. Zo moest er o.a. beheerwerk worden uitgesteld. Voordeel van de nattigheid is dat de sterfte onder de fijnspar vrijwel gestagneerd is. Focus van de plantwerkzaamheden in 2023 lag op vervangen van uitgevallen beplanting in de bosvakken en de laan- en wegbeplantingen.

Veel tijd is in de zomer gestoken in de verzorging van nieuwe aanplant, o.a. door watergeven en door jonge aanplant vrij te maaien met de bosmaaier. Op plekken met natuurlijke verjonging werd geselecteerd en uitgedund om een goede bosopstand te krijgen voor de lange termijn.

Er is gestart met evaluatie en vernieuwing van het bosbeheerplan. Dit moet in 2024 leiden tot een nieuw bosbeheerplan.

Helaas zijn we dit jaar in door ons beheerde bossen van Stichting Burgerweeshuis en Kinderhuis voor het eerst geconfronteerd met een dumping van harddrugsafval. Op een parkeerplaats in dit bos zijn in oktober 2023, 59 jerrycans gedumpt. De impact van een dergelijke dumping is groot. Afvoeren, analyse, bodemonderzoek en sanering leiden tot hoge kosten.

Natuurgebieden

Het beheer van onze natuurgebieden, veelal natte natuurgraslanden, liep goed in 2023. Het natte najaar

zorgde wel voor uitdagingen in de planning.

Bijzonderheden in de natuurterreinen in 2023:

Uniformering natuurlandpachtcontracten

De natuurterreinen kennen verschillende samenwerkingsvormen met onze pachters. Zij doen in een groot deel van de terreinen het onderhoud in afstemming met onze voorman natuurterreinen, Tino van Beek. In 2023 zijn we gestart om in de natuurlandpachtcontracten meer uniformiteit aan te brengen.

Beheer

Inwerken Boer'n Buffel in het natuurbeheer op Keizersrande

2023 is het eerste jaar dat Boer'n Buffel op Keizersrande het natuurbeheer uitvoert. We hebben hen actief ondersteund en ingewerkt in het natuurbeheer in dit uitdagende buitendijkse natuurterrein. Voor het graslandbeheer is de grootste uitdaging de uitbreiding van Jacobskruiskruid. Weidevogelbeheer gaat goed, onder andere door de samenwerking met weidevogelgroep Deventer. Het beheer langs de oevers kende achterstanden, die samen zijn opgepakt waardoor de doorstroombaarheid weer optimaal is. Het akkerbeheer is uitdagend, zoals op veel buitendijkse akkers. Daarom is met middelen van de provincie Overijssel een versterkingsproject gestart met een 6-jarig begeleidingstraject voor Boer 'n Buffel door het Louis Bolk Instituut en ervaren lokale natuurboer Menkveld.

Recreatiedruk: vaker kiezen voor rustgebied + aanstelling nieuwe BOA

In onze bossen en natuurgebieden, met name de

IJsseluiterwaarden, is de recreatiedruk de afgelopen jaren toegenomen. In september 2023 is er een nieuwe toezichthouder (1/2 FTE) aangesteld.

We zijn terughoudender geworden in het toevoegen van nieuwe recreatieve routes. De delen van onze terreinen die op dit moment beperkt of niet beleefbaar zijn voor mensen, willen we rustig houden ten behoeve van de natuur.

Faunabeleid en nieuwe manier van het werven faunabeheerders

We hebben ons [fauna- en jachtbeleid](#) opnieuw geformuleerd. Voor landgoed 't Nijendal hebben we via een nieuwe werkwijze een geschikte faunabeheerder geworven die in goede verbinding met de bewoners/bezoekers, de schadebestrijding en het wildbeheer in het landgoed uitvoert (start 1 januari 2024).

Parken en landgoederen

Het beheer is uitgevoerd volgens de recent opgestelde

beheerplannen.

Bijzonderheden in de parken en landgoederen in 2023:

Park De Haere

In Park De Haere is [groot onderhoud](#) uitgevoerd. Als onderdeel van het beheerplan zijn de laanbomen / wegbeplantingen langs de Bockhorsterstraat en de Hengforderweg gevelde. Aanleiding was het toegenomen gevaar voor het verkeer door leeftijd en slechte vitaliteit (o.a. door droogte). Om het cultuurhistorische laanbeeld van landgoed De Haere voor de lange termijn veilig te stellen achtten wij de volledige vervanging van grote delen van de laan nodig. Dit was een ingrijpende actie. Het resultaat voelde als een enorme kaalslag. We kregen veel reacties vanuit de omgeving (omwonenden, recreanten), waardoor we moesten concluderen dat onze communicatie bij dergelijke grote ingrepen beter kan en moet. Inmiddels zijn er bomen terug geplant, met name linde en eik.

Beheer

Gebouwen

Gebouwenbeheer

De schilders hebben volgens de meerjaren onderhouds-planning ([MOP, lees hier meer](#)) weer aan diverse panden het reguliere en planmatige onderhoud uitgevoerd. Het planmatige onderhoud is ook dit jaar gekoppeld aan de verduurzaming van (een deel) van onze panden. Daar waar groot onderhoud volgens de MOP gepland staat vindt toetsing plaats met mogelijke verduurzamingsactiviteiten en andersom.

Op de erven Bouwhuis, De Muggert, Kleine Brander, Groot Veldhuis, Borkent, Schapenzandweg 5a, Jachthuizen Oostermaat, Koetshuis Nieuw Rande, Ganzebrink, Grote Beurze en Rijkstraatweg 10 is het buitenschilderwerk uitgevoerd. Bij meerdere rieten daken is het riet hersteld, gekamd en/of bijgestopt. Bij Buitenpost in Twello is de rieten kap gerenoveerd van de info/receptie-schuur.

Naast dit planmatige onderhoud heeft er begeleiding en mutatieonderhoud bij erf- en/of gebouwmutaties plaatsgevonden waaronder de Boxbergerweg 50, Keizersrande/Natuurderij, Molenweg 3, Schotwillemweg 2a en de Randerstraat 20. Bij enkele gebouwen is een elektro-technische keuring uitgevoerd (NEN-3140) i.v.m. de brandveiligheid en stringentere eisen van de verzekeringsmaatschappij. Ook is de brandmeldcentrale van erve Ganzebrink (zorg) vervangen. Bij enkele pachters die door het aanbrengen van zonnepanelen willen verduurzamen, is meegeholpen om de verzwaring van de huidige elektrische installatiemogelijk te maken.

Verduurzaming gebouwen

Voor het versnellen van de verduurzaming van de gebouwen is vanaf 1 juni 2023 een nieuwe projectleider aangetrokken. Het afgelopen jaar heeft hoofdzakelijk in het teken gestaan van verkenning, inventarisatie en onderzoek. Enkele kleine projecten zijn in uitvoering genomen zoals bij de muziekschool aan de Zutphenseweg (isoleren zolder en cv ketel), Puinweg 7 (isolatieglas en

isoleren zoldervloer), timmerwerkplaats en groenloods aan de Raalterweg 18 (uitbreiding verwarming hout-snipperkachel naar werkplaats rood en groen) en Bagijnenstraat 5 (BWK voorzetglas en isoleren verdiepingsvloer). Concrete voorbereidingen zijn genomen voor verduurzamingsmaatregelen in 2024 voor de Grote Beurze, huis Nieuw Rande, de Muggert, Apenhuizerweg 9 en Raalterweg 43 (boswachterswoning Kranenkamp).

Gebruik: huur en erfpacht

In de huursector kenden we geen leegstand. De huur-opbrengsten bleven op peil.

De panden Randerstraat 20 en Boxbergerweg 50 zijn dit jaar in erfpacht uitgegeven. Op erve De Stobbenweerd is het erfpachtrecht overgedragen.

De bedrijfswoning van erve 't Wiechink, Oerdijk 142 in Lettele, is aangekocht. Deze woning wordt nu tijdelijk verhuurd.

Beheer

Beheer voor derden

De meerwaarde van het werk voor derden is dat we ons beheerapparaat op deze manier in kunnen zetten voor een groter areaal aan cultuurgronden, bossen en natuurgebieden. Deze gronden sluiten grotendeels aan op gronden van IJssellandschap, waardoor efficiënte logische beheereenheden ontstaan.

In 2023 werkten we zoals eerdere jaren, voor meerdere externe partners. We beheerden voor zusterorganisatie Stichting Burgerweeshuis en Kinderhuis (BWK) het volledige areaal aan landerijen en gebouwen: ruim 300 ha landbouwgrond, ca. 150 ha bossen en 5 gebouwen. Voor Gemeente Deventer (ca. 40 ha), Waterschap Rijn en IJssel (ca. 14 ha), Stichting E. van Thuringen (Dimence) (ca. 15 ha) en Deventer Ziekenhuis (ca. 1 ha) beheerden we landbouwgronden, natuurgebieden en volkstuincomplexen. Aan de stichting Sandberg van Leuvenum bieden we ondersteuning bij de beheerplanning van het Banninkdeel van de Gooiersmars (ca. 40 ha).

Beheer met vrijwilligers

Ook in 2023 hebben we veel ondersteuning mogen krijgen van vrijwilligers in het beheer van onze natuurgebieden en bossen. Het betreft ca 70 IJssellandschap vrijwilligers en vele enthousiaste externe vrijwilligers zoals van [De Stichting Marke Gorsselse Heide](#), De Groene Knoop, [Arocha](#), [Bosproject Dimence](#), [De IJssellinie](#). Een aantal bijzonderheden:

- De nieuwe groep op Landgoed 't Schol, met de mooie name De Muizenruiters, heeft zich in 2023 gevestigd en verstevigd, de opstart ging in samenwerking met Landschapsbeheer Gelderland.
- Vanwege de beperkte personeelscapaciteit zal collega Tino zijn taken bij de twee-wekelijkse zaterdaggroep overdragen aan vrijwillige coördinatoren binnen de groep.
- Er is een groeiende belangstelling voor groen vrijwilligerswerk en er is veel werk te verzetten.

We zijn dan ook in voorbereiding voor een nieuwe groep op Landgoed Keizersrande Boer 'n Buffel.

- Stichting De IJssellinie is een vrijwilligersorganisatie met ca. 60 vrijwilligers. In 2023 hebben we de samenwerkingsovereenkomst weer verlengd met 10 jaar.
- Vrijwillige tellers hebben 66 broedvogelsoorten geteld op landgoed 't Nijendal. [Lees er hier meer over.](#)

Ontwikkelingen

Nieuw Veldhuis

In 2023 zijn de ontwikkelingen op Nieuw Veldhuis (Boxbergerweg, Diepenveen) in een stroomversnelling gekomen. In de loop van het jaar hebben gesprekken plaatsgevonden met belanghebbenden om een verdere ontwikkeling van de zorgkwekerij en het voorerf met de boerderij vorm te geven. Met resultaat! Aan het eind van het jaar is de kwekerij overgedragen aan een nieuwe partner; KonnecteD BV. Zij starten op de kwekerij dagbesteding en “beschut buiten” (voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt). Daarnaast wordt er met burens Scouting Steyn gewerkt aan verdere planvorming voor het vervangen van één van de Scouting-clubgebouwen dat tevens multifunctioneel inzetbaar zal zijn.

PPLG

Vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) heeft het Rijk een pakket aan opgaven en maatregelen vastgesteld op het gebied van natuur, stikstof, landbouw, water, bodem en klimaat. De provincie Overijssel moet deze doelen vorm gaan geven in een Provinciaal Programma Landelijk Gebied Overijssel (PPLG Overijssel). Het PPLG kent een pioniersfase; in de vorm van koploperprojecten wil de provincie laten zien dat de doelen uit het PPLG haalbaar zijn, energie in gebieden vasthouden en ervaringen op doen. Dit alles in voorbereiding op een bredere uitvoering van het PPLG vanaf 2025. In Salland zijn 6 koploperprojecten beoogd waarvan 3 projecten met

een directe betrokkenheid van IJssellandschap:

- Landgoederenzone Deventer;
- Oxe – Zuidloo;
- Bolwerksweide – de Mars.

In 2023 is gestart met een voorverkenning voor deze koploperprojecten. Samen met boeren en inwoners wordt onderzocht hoe we de opgaven van het PPLG in deze gebieden gerealiseerd kunnen worden.

Ontwikkelingen

Gebiedswaterplan De Oostermaet

Landgoed De Oostermaet tussen Okkenbroek en Lettele, heeft te leiden onder klimaatverandering. Extremen in het watersysteem, te nat of te droog, komen vaker voor. Op basis van het vorig jaar gerealiseerde waterplan heeft IJssellandschap in 2023 met grondeigenaren- en gebruikers op en rondom de Oostermaet diverse maatregelen genomen gericht op langer vasthouden van water in het gebied, zoals het dempen en verondiepen van sloten, aanpassen van duikers en dichten van de afvoer uit rabattenbossen.

Dit project is mogelijk gemaakt met POP3 subsidie van provincie, waterschap en EU.

[Bekijk hier het gebiedswaterplan Oostermaet](#)

Volkstuinen

Begin 2023 is de beslissing genomen om de volkstuincomplexen - welke beheerd worden door IJssellandschap (deels eigendom IJssellandschap, deels gemeente Deventer) - per 1-1-2025 over te dragen aan nieuw op te richten volkstuinverenigingen. Deze keuze is gemaakt om de volkstuinen voor de tuinders in de toekomst betaalbaar te houden. De kosten voor het beheer zijn momenteel namelijk een stuk hoger dan de inkomsten die gegenereerd worden uit de huur.

In oktober zijn er 2 startbijeenkomsten gehouden om de tuinders op de hoogte te stellen van de gemaakte keuze en de gevolgen hiervan. Dit heeft erin geresulteerd dat er per complex

een initiatiefgroep is ontstaan welke de kar trekt om te komen tot een volkstuinvereniging om begin 2025 tot een goede overdracht te kunnen komen.

Ontwikkelingen

Recreatiezone Keizersrande

Vanwege toenemende recreatiedruk in de uiterwaarden van Keizersrande bij Deventer is in 2023 de openstelling van het gebied geïnterpreteerd. Met name de lage uiterwaarden hebben te leiden onder verstoring, veroorzaakt door loslopende honden en het toegenomen aantal recreanten. De “lage uiterwaarden” is het gebied direct langs de IJssel en de graslanden ter hoogte van boerderij De Stobbenweerd aan de Hoevelmansweg in Deventer. Vele soorten vogels en zoogdieren zoeken hier naar eten, brengen hier hun jongen groot of gebruiken de plek als tussenstop van een lange reis.

Deze lage uiterwaarden zijn in beheer van Boer 'n Buffel Keizersrande die op biologisch dynamische wijze de uiterwaarden verrijkt. Zij zorgen door middel van extensieve begrazing van de kudde buffels voor een goede doorstroming van de IJssel bij hoog water en een gevarieerd landschap. De uiterwaarden zijn ook onderdeel van natuurnetwerk Nederland en Natura 2000. Veel van de in het gebied voorkomende plant- en diersoorten zijn binnen dit beleid als doelsoort aangewezen. Om deze reden is ervoor gekozen de lage uiterwaarden permanent af te sluiten voor recreatie. Om hondenbezitters tegemoet te komen is er ter hoogte van de waterzuivering een recreatiezone ingesteld waar honden los mogen lopen. Daarnaast blijven de “hoge uiterwaarden” toegankelijk op de routepad.

Zoogenbrink

IJssellandschap is eind 2021 eigenaar geworden van Landgoed 't Nijendal in Olst. Op dit landgoed staat een mooie boerderij 'De Zoogenbrink' die tot ca. 15 jaren terug dienst deed als bezoekerscentrum en kantoor van de vorige eigenaar Staatsbosbeheer. De Zoogenbrink hebben we in het voorjaar van 2023 op erfpacht-met-voorwaarden in de verkoop gebracht. Via een zorgvuldige procedure waarin de geïnteresseerden zich konden presenteren werd er onder andere getoetst op de voorwaarden zoals gesteld in de erfpachtvoorwaarden: o.a. kleinschalig ondernemerschap met oog voor de kwaliteit van het landschap en in verbinding met de directe omgeving

van het landgoed, versterking van de natuurwaarden en beleving door informatievoorziening voor passanten en zo min mogelijk toename van parkeerdruk.

Uiteindelijk werd een nieuwe ondernemer / eigenaar van de Zoogenbrink die 'Madu De Zoogenbrink' gaat realiseren: een ontspanningsplek, informatiepunt voor de omgeving, een bakatelier én een plek waar jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen werken in verbinding met de natuur. Naar verwachting zal 'Madu De Zoogenbrink' medio 2024 haar deuren openen.

Ontwikkelingen

Bedrijfslandschapsplannen

Samen met pachters wil IJssellandschap de komende jaren werken aan het realiseren van 10% groen-blauwe dooradering in het landelijke gebied, een van de opgaven in het Nationaal Programma Landelijke Gebied (NPLG).

Om inzichtelijk te maken waar kansen liggen voor nieuwe landschapselementen en herstel van bestaande elementen heeft IJssellandschap adviesbureau Orbis ingeschakeld. Samen met 15 pachters is de pilot “Bedrijfslandschapsplannen” gestart waarbij aan de keukentafel is bepaald welke wensen en mogelijkheden er bedrijfsspecifiek zijn. Het resultaat is een lijst met concrete ideeën voor het toevoegen van groen- en blauwe

elementen op het agrarisch bedrijf. Te denken valt aan knotbomen, lanen, struweelhagen, fruitbomen, poelen en knip- en scheerhagen. Wat betreft dit laatste element is er in totaal maar liefst 8 kilometer voorgesteld door de deelnemende pachters. Dat toont aan dat deze boeren met ons willen investeren in een duurzame groene bedrijfsvoering.

De landschapselementen kunnen worden aangelegd, als er voor aanleg- en langjarig beheer vergoedingen zijn. De financiering hiervoor moet via een gebiedsfonds, zoals Salland Loont, gaan lopen. Hiermee kunnen pachters een marktconforme vergoeding krijgen voor het aanleggen en beheren van de gewenste nieuwe landschapselementen als onderdeel van hun bedrijfsvoering.

Dorperwaarden

In de Dorperwaarden, uiterwaarden langs de IJssel ter hoogte van Terwolde, werken we al een aantal jaren aan de omvorming van landbouw naar natuur, passend bij de opgaven van Natura2000 Rijntakken en de Kaderrichtlijn Water. In 2023 heeft de formele omvorming (afwaardering) plaatsgevonden van landbouw naar natuur. De inrichting kan nu starten. We verwachten dat deze werkzaamheden enkele jaren in beslag zullen nemen.

Communicatie en meer

Communicatie

In 2023 hebben we geïnvesteerd in het netwerk 'Wij-IJssellandschap' waarbij we onze ondernemers, bewoners, vrijwilligers en andere partners beter willen betrekken en hun belangrijke rol en bijdrage aan het IJssellandschap meer zichtbaar maken. Hier blijven we de volgende jaren op inzetten. Het persoonlijke contact, met elkaar in gesprek zijn, is en blijft belangrijk om elkaars standpunten te leren kennen en te begrijpen.

Een mooie samenwerking ontstond met Atletiekvereniging Daventria. Zij maken al vele jaren enthousiast gebruik van het Kolkbos in Diepenveen met hun loop-en wandelgroepen (landgoed Kranenkamp- Veldhuizen). Ze benaderden ons voor een IJssellandschap-bankje waar ze 'lief en leed' kunnen delen. Via o.a. een sponsorloop werd geld ingezameld voor het bankje én als blijk van waardering aan IJssellandschap voor het gebruik van het bos.

[Lees hier meer over deze samenwerking](#)

Educatie

Educatie zit in vele zaken. Of het nu gaat om communicatie over bosbeheer of het belang van aangelijnde honden, het organiseren van een evenement, als 'boswachter voor een dag' of onze personele inzet voor de cursus Leer mij Salland Kennen. We zetten onze tijd, communicatie, publieksevenementen, samenwerkingen in om het publiek in aanraking te laten komen met natuur, landschap, cultuurhistorie en landbouw.

Communicatie en meer

Evenementen

IJssellandschap heeft prachtige plekken om mensen te laten genieten van het landschap! Wandelen, fietsen, ontdekken & beleven, werken en/of wonen. Een aantal (publieks)evenementen in 2023 die we hebben georganiseerd, gefaciliteerd, ondersteund en/of waar we aanwezig waren:

- Mede-organisator van de [cursus Leer mij Salland Kennen](#)
- IJssellandschap symposium Zet de Beweging in
- Kunst van hier tot ginder – [Kunstfietsroute Okkenbroek](#)
- [Klaterklanken](#)
- [Boswachter voor een dag](#) ism IVN Deventer
- [IJsselbiënnale](#), waarbij o.a. pachter Frederiks ruimte gaf aan hoogbouwcamping 'Nature City' van kunstenaar Willem de Haan.
- Afvalloop i.s.m. Groen Bedrijf. Net na de zomervakantie helaas te weinig deelnemers om het volledige evenement doorgang te laten vinden.

- In september waren we aanwezig op de drukbezochte opendag van de nieuwe stal van Biologisch bedrijf van de B(r)oertjes Klunder.
- Met een bijdrage van IJssellandschap organiseerde IVN Deventer meerdere excursies over onze landgoederen. Ook stond de door hen jaarlijks georganiseerde paddenstoelendag weer op het programma. Hiervoor stellen we landgoed Nieuw Rande beschikbaar. Een herfstfeestje voor jong en oud. IVN heeft de organisatie zeer goed in de vingers en de dag is elk jaar weer een groot succes.
- Tijdens de jaarlijkse *Natuurwerkdag* gingen we samen met de gedeputeerde Overijssel Maurits von Martels, Michael Sybesma, directeur Landschap Overijssel en heel veel vrijwilligers wilgen knotten aan de oude IJssel en waren we hartelijk welkom bij de familie Veenink.

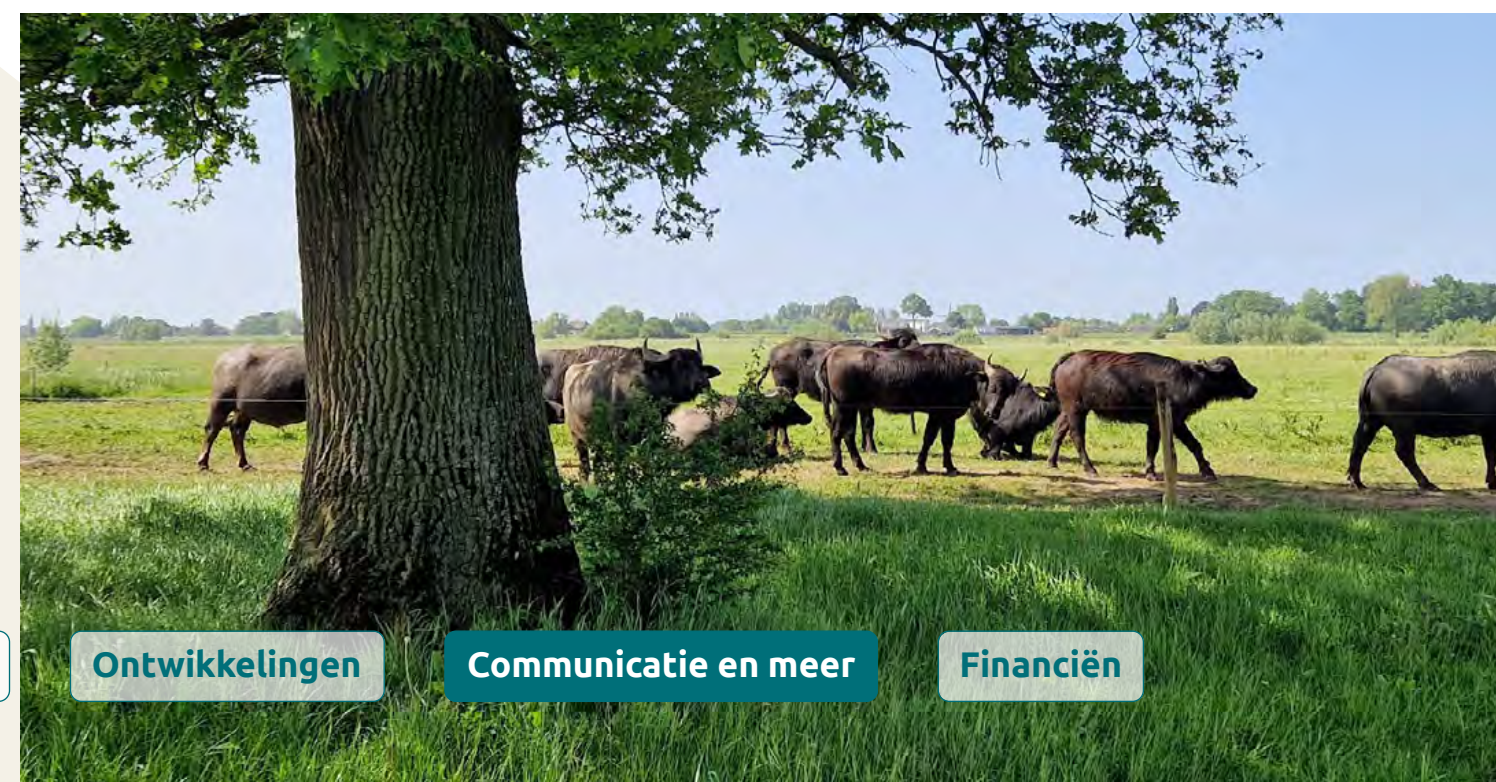
Communicatie en meer

Vrijwilligers

Ondanks dat er ook signalen zijn dat de afstand tussen mens en natuur groter wordt neemt de groei van mensen die zich willen inzetten voor het landschap toe. We zitten hierbij nu op een break-even punt: hoe groot kunnen de vrijwilligersgroepen zijn om het prettig en werkbaar te houden en wat kunnen we als relatief kleine werkorganisatie maximaal bieden als het gaat om het faciliteren en begeleiden? Onze vaste vrijwilligersgroepen zitten dan nu ook vol. We zijn in voorbereiding voor de oprichting van een nieuwe groep bij Keizersrande Boer 'n Buffel.

Naast onze beheervrijwilligers ([zie Beheer](#)) zijn we blij met de ondersteuning van onze andere vrijwilligers:

- De wandelvrijwilligers hebben zich onverminderd ingezet ten behoeve van de ouderen met geheugenbeperking in samenwerking met Solis Zorggroep;
- Vrijwillige toezichthouders die naast onze vaste medewerkers een oogje in het zeil houden in onze gebieden;
- Onze excursies besteden we vooral uit aan organisaties die hierin heel bedreven zijn. Zo heeft het IVN Deventer dit jaar excursies georganiseerd op onze landgoederen zoals 't Nijendal en De Haere. Marke Gorsselse Heide en de IJssellinie organiseren de excursies in ons gebied in eigen beheer.
- Foto-archief vrijwilliger Nico heeft het digitaal archiveren van al onze foto's zo zorgvuldig opgezet en in 2023 afgerond.

Financiën

De geconsolideerde jaarrekening 2023 geeft een bedrijfsresultaat van 540.000 euro en is daarmee lager dan in 2022 maar hoger dan begroot.

Het grootste gedeelte van de inkomsten komt uit pacht en huur van onze gronden en gebouwen. Met deze inkomsten beheren, beschermen en ontwikkelen we onze (natuur)gronden en gebouwen.

Het uiteindelijk jaarresultaat van 2023 bedraagt 1.840.000 euro. Dit resultaat wordt bij onze stichting aangewend voor investeringen in onze doelstellingen zoals aankoop van grond, verduurzaming en onderhoud van onze panden en kansen die zich voordoen in ontwikkelingen ten behoeve van het landschap.

Bestuur
G. Wijffels, M. Meijerink, F. Holleman,
M. Werker, M. Butterhoff

Directie
J. Snepvangers en R. Nieuwenhuizen
April 2024

Jaarrekening

	2023	2022
Bedrijfsresultaat	540.000	1.021.000
Jaarresultaat	1.840.000	2.384.000
Bijzondere baten	852.000	825.000

